

Реферат на тему: "Василь Барка, життєвий та творчий шлях"

Василь Барка

Василь Барка

У нього неквапна хода і задумливий погляд, спрямований у далину і водночас ніби в самого у себе, живе аж надто скромно, аскетично й усамітнено, навіть на зустріч із земляками, що приїждять у Глен Спей (а це українське поселення неподалік Нью-Йорка), приходять не завжди. Той погляд несе в собі тепле світло, той погляд продовжує жадібно вбирати в себе всі чарівні барви довколишнього світу. Його очі — справді як у святого, вони не відбивають страждання чи образу, а випромінюють цілюще світло, яке може нести в собі лише людина, загартована випробуваннями, очищена від усілякого життєвого бруду і намулу. Василь Барка, цей дивак, "святий чоловік", як називають його місцеві американці, так само по-дитячому чисто й щиро втішається життям, як і майже 90 років тому, бо ж, певно, глибоко усвідомив мудру істину: світ довкола себе людина змінити не може, зате здатна змінити його в собі.

Тим прагматичним американцям ніколи до кінця не зрозуміли української душі. Хоч вона так схожа на їхню. Просто вони завжди жили у вільному світі і звикли сприймати його як невід'ємну свою власність, а ми той світ упродовж багатьох століть мали лише у мріях. Василь Барка не видається дивним, радше дуже мужнім і сильним — пройти такий важкий, страшний і для декого просто непосильний шлях і так само, як у далекому дитинстві, палко любити життя, радіти йому, вірити в себе і в переможну силу добра, світла, людського духу. Про це говорять його книжки, що підготовлені самим автором для першої публікації їх з України, — третій том лірики "Океан", 1992 (два перші вийшли в Нью-Йорку), епічна поема "Судний степ" (1992), драматична поема "Кавказ" (1993).

Сама доля постійно кидала його в мандри, часом і небезпечні, по світу — Північний Кавказ, Москва, Берлін, Авгсбург, Нью-Йорк і, нарешті, Глен Спей — ніби на випробування стійкості духу, ніби для одержання великого життєвого досвіду й усвідомлення через той досвід самого себе.

А життєвий шлях Василя Костянтиновича Очерета (це справжнє прізвище письменника) почався 16 липня 1908 року в с.Солониця Лубенського району на Полтавщині. Василь був найменшим сином у родині з "козачого стану" — батько його служив у козачій частині, був на російсько-японській війні, звідки повернувся покаліченим.

Родина, скільки пам'ятає Барка, постійно бідувала, батько теслював, доглядав разом із синами чужі сади, під час громадянської війни виготовляв кінське спорядження для армії Будьонного... "Низове" походження дало можливість дітям Костянтина Очерета безкоштовно вчитися в Лубенській бурсі, яка невдовзі була пе-

ретворена на трудову школу. Отам майбутній письменник і осягав перші свої "науки", з-посеред яких найбільше притягувала до себе література. Пізніше в автобіографії Василь Барка зізнається, що літературними вчителями в молодості були Г.Сковорода, Т.Шевченко, І.Франко, Ф. Достоевський, М. Коцюбинський.

Після закінчення Лубенського педтехнікуму довелося вчителювати на Донбасі, в невеликому шахтарському селищі під назвою Сьома Рота. Але те тривало зовсім недовго, почалися конфлікти з місцевим партійним начальством, яке переслідувало енергійного вчителя математики й фізики за його новаторський підхід до системи викладання. До того ж додавалися ще й інші події, які могли скінчитися для молодого вчителя дуже зле. Про той час Барка згадує так: "Я побачив, як невеличка групка місцевих так званих "активістів" найбезсовіснішим чином обкрадала місцевий кооператив, а діти селян в цей час ходили босими по снігу. Я їх викрив як злодіїв перед селом. Вони б зі мною швидко поквиталися, але я все-таки був учителем. Тому їм зручніше було оголосити мене божевільним. Трохи пізніше відкрив, що злодіями в тому чи тому селі справа не обмежилася. Це була велетенська темна сила, яка загарбала колосальні простори, на чолі з головним злодієм"¹. З цієї причини у 1928 р. він виїздить на Північний Кавказ в м.Краснодар, вступає до місцевого педінституту на філологічний факультет. Тоді ж наважився надіслати до Харкова у "Червоний шлях" П.Тичині власні вірші, які були опубліковані. Та подія додала впевненості в собі — 1930 року з'являється перша Барчина книжка поезій "Шляхи". Але слави авторові вона не принесла, навпаки — в "Літературній газеті" його звинувачено у виявах "класово-ворожого" світогляду, "буржуазному націоналізмі", змушено до прилюдного каяття на зборах "РАППу" (Російської асоціації пролетарських письменників, до української секції якої входив поет). Звісно, та перша книжка була ще учнівською, у ній вчувався "кларнетизм" раннього Тичини, але символічне наповнення образів свідчило про великі потенційні можливості обдаровання молодого поета, що, напевне, і привернуло пильну увагу партійної критики, яка виховувала й підтримувала лише покірні посередності. Отож уже з перших кроків у літературі Василь Барка заявив себе як "чужорідне тіло", що його система без вагань готова була коли не придушити, то виштовхнути геть за межі "комуністичного раю". З цієї причини твори українського письменника Василя Баски упродовж кількох десятиліть були зовсім невідомі на рідній землі — на них було накладено "табу". Зате ніщо не перешкодило йому понести з своєму серці рідну Україну в широкий світ. Але спочатку треба було вчасно замовкнути, герметизуватися, щоб не знівелювати те основне в собі, що могло невдовзі буйно прорости на благодатнішому ґрунті. Василь Барка спочатку "вдягає маску" — 1932 року в Харкові виходить його наступна книжка під назвою "Цехи", тепер ідеологічно правильна, на "виробничі сюжети", що зафіксував і відгук на неї в тій же "Літературній газеті". Поезії, що ввійшли до збірки, створювалися під свіжим враженням від спостережень на заводі "Красноліт", де автор був у "творчому відрядженні". Але в цей час у житті поета сталася і приємна подія: він одружився з чудовою дівчиною-адигейкою Довлетхан, через рік у них народився син Юрій.